

СУСПІЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ В НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРІ

Сухенко В. Г.

*кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української філології та історії
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

Йорш Є. Д.

*студентка I курсу навчально-наукового інституту
міжнародних відносин
Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця
м. Харків, Україна*

Більшість людей не може існувати ізольовано. Ми є складною відкритою біосоціальною системою, для ефективного функціонування суспільного аспекту якої необхідне надходження інформації з навколишнього середовища, її аналіз та подальший обмін. Інформація є важливим складником сучасного суспільства, яка лежить в основі будь-якого чинника суспільного життя. Тому людство упродовж тривалого історичного, соціального та культурного розвитку сформувало систему взаємодії – комунікацію (лат. *communicatio*). У класичному визначенні цей термін відомий як процес спілкування й передавання інформації між людьми або їх групами у вигляді усних чи письмових повідомлень, мови рухів тіла й параметрів мови. Під комунікацією в широкому сенсі розуміють спілкування, передавання інформації від людини до людини.

Учені виділяють чотири типи комунікації, тобто опосередкованої і доцільної взаємодії суб'єктів: матеріальну (транспортну, енергетичну, міграцію населення, епідемії); генетичну (біологічну, видову); психічну (внутрішньо-особистісну, автокомунікацію); соціальну (суспільну) [2]. Соціальна комунікація має особливе значення в житті сучасного суспільства та кожної людини. З нею прямо або опосередковано пов'язані практично всі сфери нашого життя і діяльності. Суспільна комунікація робить можливим зв'язок між поколіннями, забезпечує накопичення й передавання соціального досвіду, історичних знань, культурного надбання тощо. За допомогою суспільної комунікації (як організаційного спілкування) здійснюється управління, що є

проявом дії соціального механізму. У ході свого здійснення суспільна комунікація розв'язує чотири основні взаємозалежні завдання: 1) інтеграцію окремих індивідів у соціальні групи та спільноти; 2) внутрішню диференціацію суспільства, складників його груп, спільнот, соціальних організацій та інститутів; 3) відділення та відокремлення суспільства та різних груп, спільнот одне від одного в процесі їх спілкування та взаємодії; 4) створення передумов та основних компонентів для підготовки, ухвалення та здійснення управлінського рішення [4].

В епоху цифрових технологій, коли інформація поширюється вільно та швидко, її роль лише посилюється, що робить вивчення закономірностей створення, передавання, зберігання та використання інформації вкрай важливим етапом розуміння особливостей перебігу соціальних процесів та незамінною передумовою ухвалення обґрунтованих стратегічних рішень, зокрема тих, стосуються виконання функцій держави. Обмін інформацією здійснюється між культурами, індивідами, організаціями, державами, групами тощо. Цей процес між людьми проходить у формі спілкування завдяки цілісним повідомленням, у яких відображені знання, думки, ідеї, цінності, емоційний стан. Організаційні стандарти комунікації формуються в результаті різних форм та видів взаємодії керівників, менеджерів та співробітників усіх рівнів. В ідеалі організаційна комунікація полегшує обмін інформацією, планування заходів, координацію проєктів та соціальної взаємодії [4].

Питання цифрової трансформації, у тому числі серед засобів суспільних комунікацій, сьогодні активно впроваджують як у політичний простір, середовище міжособистісних взаємодій, так і в практику публічного управління, впливаючи на зміну поглядів щодо змісту багатьох функцій сучасної держави та прийоми і способи їх реалізації. Слід зазначити, що в рамках цих змін українська спільнота виступає прикладом ефективного слідування сучасним світовим трендам. Розвиваючи засоби суспільної комунікації, ми не забуваємо класичні принципи їх функціонування: принцип уваги; точності та якості; своєчасності; зворотного зв'язку; послідовності; адекватності; принцип неформальності, який можна творчо трансформувати.

Розуміння ролі інформаційних технологій має вирішальне значення для сприйняття та усвідомлення динаміки сучасного цифрового світу, що стрімко прогресує, нових структур влади та контролю в сучасних інформаційних державах [1]. Завдяки розвитку сучасних інформаційно-комунікаційних технологій та їх доступності звичайним користувачам відбувається модернізація міжнародної політичної комунікації. Масштаби змістилися з рамок національних держав на глобальний рівень і збільшилася кількість суб'єктів цієї форми спілкування.

У минулому держава була найважливішим суб'єктом міжнародної політичної комунікації як особлива форма комунікаційної практики. Окрім держави, важливу роль відігравали транснаціональні компанії, наднаціональні ЗМІ, інформаційні агентства, міжнародні радіо- та телевізійні служби тощо [3, с. 93–101]. Однак, незважаючи на глобалізацію процесів, вважаємо доцільним сконцентрувати увагу на національному вимірі суспільних комунікацій.

Спільнота нашої країни проходить надзвичайно складний, а зараз – кривавий шлях утвердження та відстоювання своєї державності, встановлення громадянського суспільства як гарантії демократичного розвитку. Його формування в сучасній Україні перетинається з багатьма труднощами, зумовленими низкою чинників. Однак українське суспільство набуло високого ступеня єдності, серед українців утвердилося явище солідарності, зокрема узгодження інтересів та визначення спільної мети в боротьбі з ворогом, усвідомлення цінності територіальної цілісності країни, поєднання суспільного та особистого, а відтак – змінився ракурс суспільної комунікації в Україні та поза її межами. Це базується на національному статусі та духовно-культурних традиціях українців, усвідомленні історичного шансу державотворення, наступності та зв'язку поколінь.

У складному та багаторівневому організмі держави канали суспільної комунікації мають гармонійно слугувати інтересам громадян (продовольча та гуманітарна політика, соціальна та психологічна стабільність), ефективному функціонуванню владних структур (стратегія та дипломатія, зовнішня та внутрішня політика) і комплексній безпеці України (обороздатність, інформаційна безпека). Національний вимір суспільної комунікації є багатовекторний та одночасно інтегральний, де політичний, економічний, культурний, соціальний вектори корелюють між собою на користь державі, базуючись на концепціях законів та широкого використання каналів суспільної комунікації.

Майже всі відомі концепції побудови демократичної держави передбачають, що свобода вираження поглядів є правом людини (громадянина), яке захищає всі інші фундаментальні права людини, а тому ця свобода потребує державного захисту та конституційних гарантій.

Канали соціальної комунікації, поширюючи інформацію, формують суспільні думки та емоції, поведінку окремих людей, соціальних груп і навіть усього суспільства. У цьому контексті особливу роль відіграють засоби масової інформації та мережа «Інтернет». Тому в такий складний для країни час важлива громадська думка не лише в українському суспільстві, а й за кордоном. Таким чином, інтегральна роль суспільних комунікацій, які грамотно функціонують, і їх правильно використовують у політичних, соціальних, економічних,

культурних, психологічних аспектах, міжособистісних взаємодіях, сумарно позитивно впливає на подальший розвиток держави.

Література:

1. Балан С. Інформаційне суспільство як основа концепції інформаційної держави. *Вісник Львівського університету*. 2024. Вип. 54. URL: http://fps-visnyk.lnu.lviv.ua/archive/54_2024/20.pdf

2. Богомаз К. Ю. Соціальні комунікації в управлінні : навчальний посібник. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 186 с.

3. Відімска К. І., Кулешова К. І., Рижих В. І., Шаглі Г. І. Прикладні аспекти суспільних комунікацій в міжнародних відносинах. *Філософія та політологія в контексті сучасної культури*. 2022. Т. 14. № 2. С. 93–101.

4. Красняк О. П., Амонс С. Е. Соціальні комунікації: особливості їх запровадження в період війни. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2223/2146>